

HBH-728

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

April / May - 2015

Sanskrit : Paper - C.E. - 201

(१) महाभारते सभापर्व अ. ५७.६३ (२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ नीयेनाभांथी गभे ते चार-श्लोको अनुवाद सहित समझवो. १४

- १) एकः शास्ता न द्वितीयोऽस्ति शास्ते गर्भे शयानं पुरुषं शास्ति शास्त ॥
तेनानुशिष्टः प्रवणादिवाग्धो यथा नियुक्तोऽस्मि तथा वहामि ॥
- २) गर्ते मत्तः प्रपतति प्रमत्तः स्थाणुमृच्छति ।
ज्येष्ठो राजन्वरिष्ठोऽसि नमस्ते भरतर्षभ ॥
- ३) अजो हि शस्त्रमखनत्किलैकः शस्त्रे विपत्रे पद्भिरपास्य भूमिम् ।
निकृन्तनं स्वस्य कण्ठस्य घोरं तद्वद्वैरं मा खनीः पाण्डुपुत्रैः ॥
- ४) सभ्यास्त्वमी राजपुत्र्याह्वयन्ति मन्ये प्राप्तः संक्षयः कौरवाणाम् ।
न वै समृद्धिं पालयते लघीयान्यत्त्वं सभामेष्यसि राजपुत्रि ॥
- ५) त्यजेत सर्वा पृथिवीं समृद्धां युधिष्ठिरः सत्यमथो न जह्यात् ।
उक्तं जितोऽस्मीति च पाण्डवेन तस्मान्न शक्नोमि विवेक्तुमेतत् ॥
- ६) वितथं तु वदेयुर्ये धर्मं प्रहलाद पृच्छते ।
इष्टापूर्तं च ते ध्नन्ति सप्तचैव परावरान् ॥
- ७) कुलेषु जाताः कल्याणि व्यसनाभ्याहता भुशम् ।
धर्म्यान्मार्गात्र च्यवन्ते यथा नस्त्वं वधूः स्थिता ॥
- ८) त्रयः किलेमे अधना भवन्ति दासः शिष्यश्चास्वतन्त्रा च नारी ।
दासस्य पत्नी त्वं धनमस्य भद्रे हीनेश्वरा दासधनं च दासी ॥

૨ મહાભારતના ત્રણ સંસ્કરણોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

અથવા

૨ મહાભારતના સાહિત્ય સ્વરૂપની વિગતે ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

૩ દ્રૌપદી વસ્ત્રાહરણ પ્રસંગનું સમીક્ષાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

અથવા

૩ મહાભારતની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫૦ શબ્દોમાં) ૧૪

(૧) સભાપર્વ - શીર્ષક.

(૨) યુધિષ્ઠિરનું પાત્ર.

(૩) દ્યુતપ્રસંગે વિદૂરનો પ્રકોપ.

(૪) સુધન્વા ઉપાખ્યાન.

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો. ૧૪

(૧) મહાભારતના આરંભ અંગેના મતો જણાવો.

(૨) દ્રૌપદીએ પ્રતિકામીને શો ઉત્તર આપ્યો ?

(૩) કર્ણના મતે દ્રૌપદી કેવી છે ?

(૪) દ્રૌપદીના પ્રશ્નનો ભીષ્મ પિતામહ શું ઉત્તર આપે છે ?

(૫) રાજાઓ માટે કયા ચાર વ્યસનો અયોગ્ય ગણાવ્યા છે ? શા માટે ?

(૬) ધૃતરાષ્ટ્રે ત્રીજું વરદાન માંગવાનું કહેતા દ્રૌપદીએ શું કહ્યું ?

(૭) ઇષ્ ધાતુનું વર્તમાનકાળ ત્રીજો પુરુષનું એકવચન અને દ્વિવચન આપો.

(૮) પૃચ્છામઃ રૂપ ઓળખાવો.

(૯) સ્પૃશ્ ધાતુનું હસ્તાનભૂતકાળ પ્રથમ પુરુષનું એકવચન અને બહુવચન આપો.

(૧૦) ગળ્ ધાતુનું હસ્તાનભૂતકાળ બીજો પુરુષનું દ્વિવચન અને બહુવચન આપો.

(૧૧) કથયથઃ રૂપ ઓળખાવો.

(૧૨) અમુજ્વથાઃ રૂપ ઓળખાવો.